

**День
Державного
герба
України**

19 лютого



**Перший
офіційний
Державний
герб
України**

25 лютого



ВІКІПЕДІЯ
Вільна енциклопедія

День Державного герба України — пам'ятна дата, що нагадує про встановлення державного символу. Відзначається 19 лютого. Цього дня 1992 року Верховна Рада України затвердила тризуб як Малий герб України, визначивши його головним елементом Великого Державного герба.

Пам'ятна дата станом на 2023 рік не має офіційного статусу.

У грудні 2016 року було запропоновано відзначати День Державного герба України 25 лютого на згадку про затвердження Тризубу гербом УНР.

Згодом, у 2017 році, “День Державного Герба України — 25 лютого” фігурував у проєкті Закону України “Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні”, розробленого Українським інститутом національної пам'яті, який так і не був ухвалений.

Проте, вже 2018 року з'явилася ініціатива відзначати День Державного герба України 19 лютого, в день, коли було ухвалено

Постанову Верховної Ради “Про Державний герб України”.



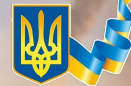
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ



Тризуб — малий герб України [Паспорт твоєї ідентичності]



Герб України перебуває під охороною закону



На виконання обов'язку громадянами України щодо шанування державних символів України, встановленого приписами ч. 1 ст. 65 Конституції України, спрямовані положення **ч. 1 ст. 338 Кримінального кодексу України**: “Публічна наруга над Державним Прапором України, Державним Гербом України або Державним Гімном України карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців або позбавленням волі на строк до трьох років”.



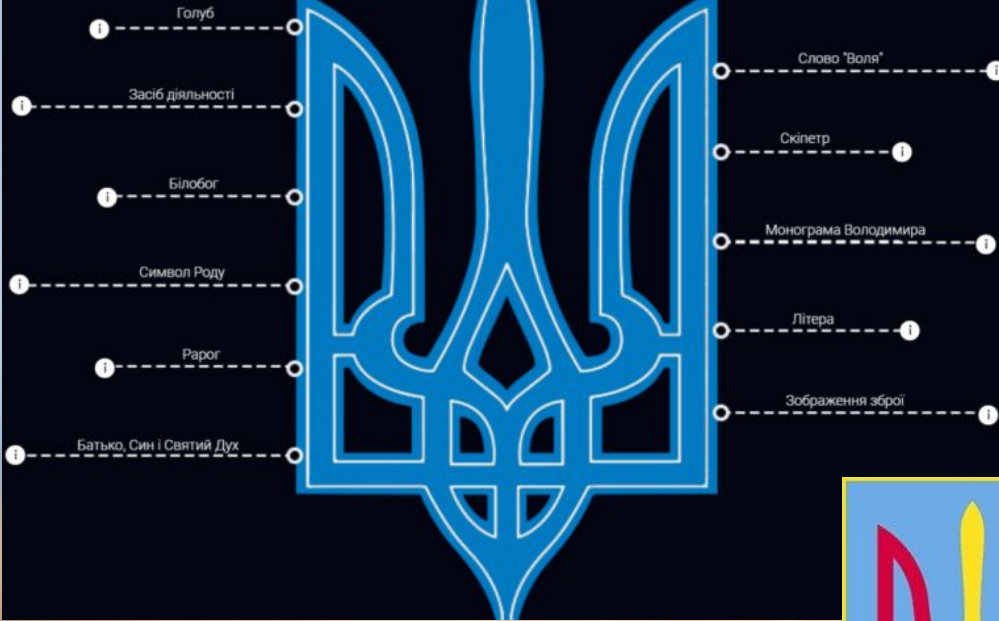


Є понад сорок версій, що пояснюють походження тризуба.

Одна з найрозповсюдженіших говорить, що цей давній знак є містичним символом тривимірності світу.

Релігійна версія стверджує, що це стилізоване зображення голуба — символу Святого Духу.

Також існує популярна версія, що нібито тризуб — це сокіл, який пікірує на здобич.



Автори іншої версії вважають, що в тризубі зашифроване слово “воля”. Ця версія, до речі, з’явилася вже після затвердження тризуба як герба УНР. Тоді дехто також почав “розшифровувати” у тризубі початкові літери імен: Володимир, Ольга, Ярослав.



Відомий дослідник Тризуба В. Січинський навів у своїй книзі перелік трактувань Тризуба по стану на середину XX ст.:

- Схематизоване і стилізоване відображення голуба як символу св. Духа чи іншої птиці.
- Стилїзована квітка, трисвічник чи орнамент.
- Схематичний рисунок лука зі стрілою, згодом під назвою “куша”, вживаний як знак київського магістрату в XVI—XVIII ст.
- Голова (закінчення) булави або князівського скіпетра, або корони як символ влади, подібно тому, як у XVI—XVII ст. таке значення мала булава, пернач, чи чекан.
- Корогва (прапор), поділений на три частини.
- Мотив корабельної котви (тобто якоря).
- Рунічне письмо.
- Монограма Володимира (грецькими літерами “ВАСІЛЕУС” чи “БАЗІЛЄУС”), володаря.
- Слово чи ціле речення.
- Символ блискавки, подібний до “знака зміїв” індіанських племен Північної Америки.



*Ілюстрація до статті Олега Рапова
“Знаки Рюриковичів і символ сокола”.*



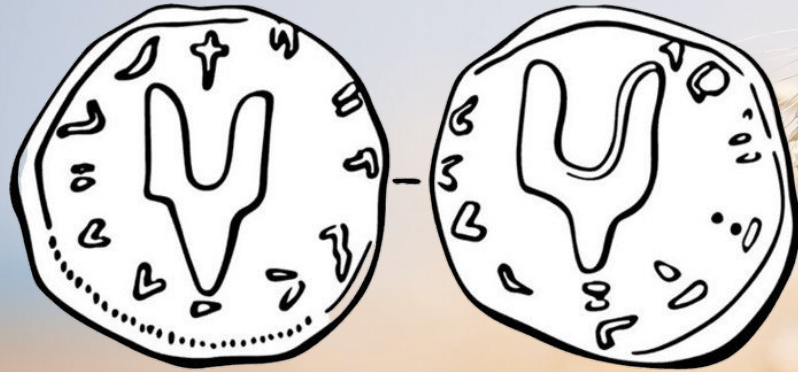
Герб з якорем.



*Шеврон батальйону
“Донбас” 2014 рік.*



Наші предки використовували тризуб як своєрідний оберіг. Зображення тризуба археологи зустрічали в багатьох пам'ятках культури, датованих ще першим століттям нашої ери. Його зображення археологи знаходять на монетах, печатках, посуді, цеглі, настінних розписах. Загалом же історія українського тризуба починається з древнього князівського роду Рюриковичів, при яких цей символ карбувався на всьому від грошей та печаток до цеглин з яких будували храми.



Печатка Святослава Ігоровича, Київ, до 972 р.

Син Святослава князь Володимир Великий продовжив традицію батька, та вдосконалив його герб, додавши до нього ще один зубець, а після хрещення Русі додав горизонтальну лінію до середини, аби зобразити хрест. Саме за Володимира тризуб набув звичного нам вигляду.

Перші ж писемні згадки про тризуб як символ князя зустрічаються в болгарському літописі X ст., згідно з цим джерелом стяги дружинників князя Святослава були саме з тризубами. Однак згідно з дослідженнями символ Святослава був трохи простіший й мав лише два зубці. Вчені висловлюють думку, що це був знак літери “Ц” з трохи зміщеним хвостиком до центру, котра ототожнювалася зі словом “цар”.



ІстФакт. Історія Тризуба





Автор герба Василь Григорович Кричевський — український маляр, архітектор, графік — був одним з великої родини художників Кричевських. За української влади його обрали першим ректором Державної Академії Мистецтва в Києві, за радянської — був професором Архітектурного Інституту. Василь Кричевський став першим українським митцем, що розпочав працювати в кіно, з його ініціативи та за проектом створено будинок-музей Шевченка біля нинішнього Майдану, також він архітектор музею Шевченка на Тарасовій горі та Будинку письменників (“Роліт”) у Києві.

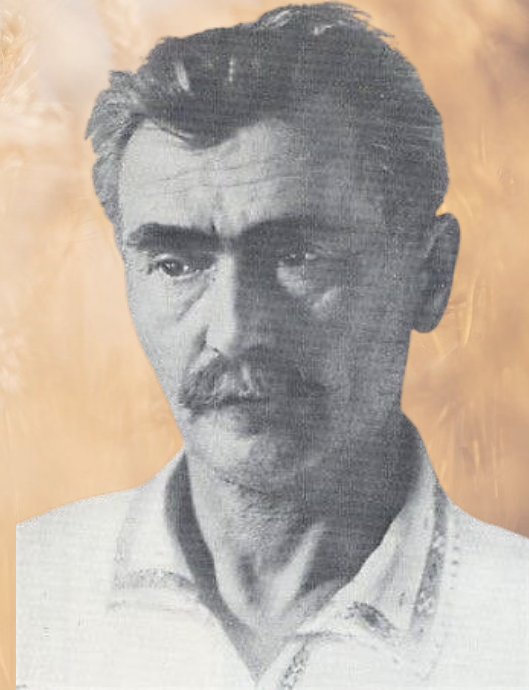


Печатки 1918—1920. Музей УНР.

Сама назва “тризуб” з’явилася та прижилася вже після того, як його затверджено державним гербом УНР.

Остаточно Володимирів тризуб був прийнятий на пропозицію Михайла Грушевського, як Великий і Малий державний Герб УНР у відповідному орнаментальному обрамуванні — Малою Радою (12 лютого 1918 року у Коростені) та Центральною Радою (22 березня 1918 року).

Він фігурував на “державних кредитових білетах, банкнотах” (автори проєктів Георгій Нарбут, О. Красовський, І. Модзалевський, В. Кричевський й ін.) Української Народної Республіки, згодом — на грошах Української Держави гетьмана Скоропадського та Директорії Української Народної Республіки.



Василь Кричевський (1872—1952) — український маляр, архітектор, графік.

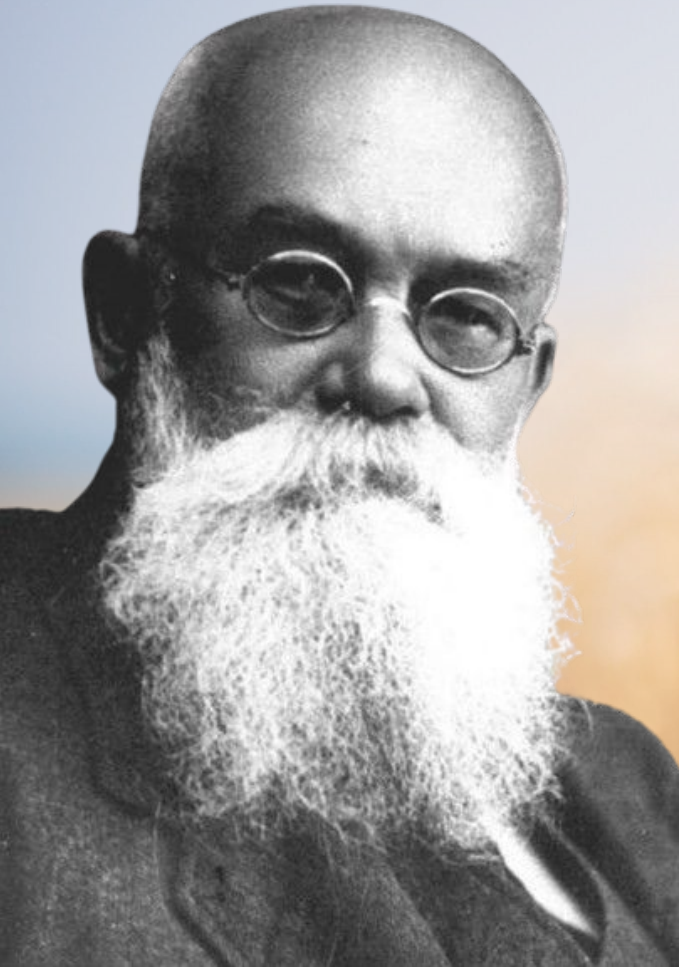


**...Се оздоба пиоменна,
не запозичена, зв'язана
з нашою тисячолітньою
державною політичною
і культурною історією.**

писав Михайло Грушевський 100 років тому,
коли Тризуб затверджено гербом УНР.
Хоч йому ближчою була ідея цілком нового символу
“творчої мирної праці в новій Україн” —
золотий плуг на блакитному полі.

Михайло Грушевський,

український історик, громадський та політичний діяч.
Голова Центральної Ради Української Народної Республіки
(1917—1918).





ГЕРБ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

За герб Української Народної Республіки Центральна Рада ухвалила „№ 1” для лютого 1918 року прийняти знак Володимира Святиого, що хрестив Україну. Він стоїть на горі грішак і представляє берг його булави.

Герб УНР авторства Василя Кричевського на інформаційній листівці.



*Банкнота УНР
номіналом 2 гривні
(аверс), авторства
Василя Кричевського.*

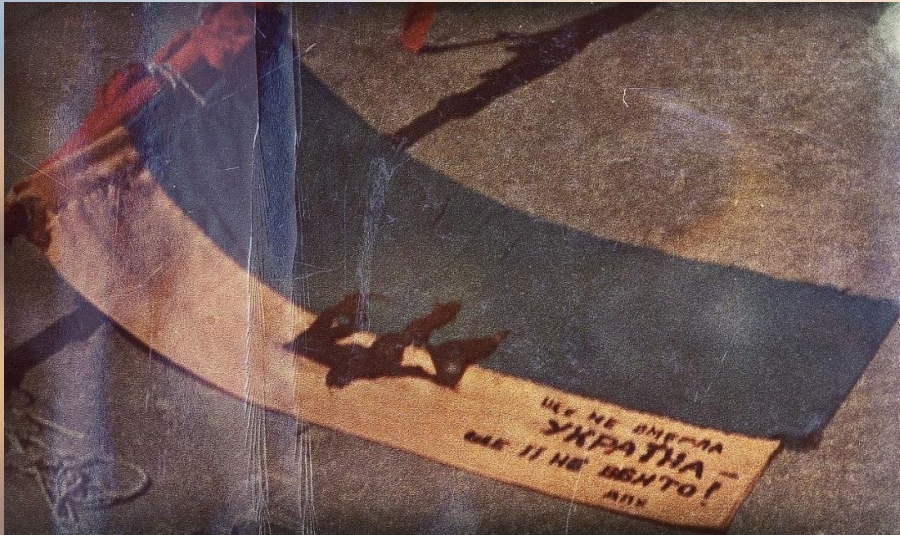


*Велика державна печатка
Української Народної Республіки
(праворуч) і мала державна печатка
УНР за ескізом Василя Кричевського
1918 року на міжнародній виставці
в Національному художньому музеї.
Київ, 24 листопада 2020 року.*



Українські гроші 1918 року.

У СРСР Тризуб був заборонений. Впродовж 1950—1980 років КГБ неодноразово заводило справи про використання націоналістичної символіки. Так, у ніч проти 1 травня 1966 року, над будівлею Київського інституту народного господарства вивісили саморобний синьо-жовтий прапор з домальованим чорнилами тризубцем, 30 грудня 1967-го синьо-жовтий прапор із тризубом почепили на будівлі Кіровського райвиконкому в Дніпропетровську, січня 1984 року — над поштовим відділенням села Демидового на Львівщині. Майже століття наш тризуб виживав в умовах червоного терору. Коли спроба залякати українців та змусити відмовитися від своєї спадщини з тріском провалилася, радянські пропагандисти оголосили гербу ще одну війну — ідеологічну.



Практично жоден випуск гумористичного журналу “Перець” не обходився без карикатурних зображень тризуба. Такою інфо атакою пишався б навіть Геббельс, але з українцями це дало зворотний ефект. Постійно залишаючись на слуху, тисячолітній символ підбадьорював борців за незалежність, переконуючи знов і знов: найбільше будь-яка диктатура боїться вільних людей.



На початку 1990-х років серед істориків точилися дискусії про правомірність використання Тризуба як державного герба. Противники Тризуба твердили, що це був знак династії Рюриковичів і ніякого стосунку до всього українського народу він не має. Українці ж самі видобули цей герб із глибини тисячоліть, повернувши його із небуття, з непам'яті. У рамках цієї дискусії варто згадати **Володимира Шаяна**, який назвав Тризуб “Великим Таїнством Української Душі”.

Особливим часом для відродження державної символіки стали події зими 2013—2014 року. На Майдані під час Революції Гідності тризуб малювали на щитах і шоломах.



Тризуб — Легенди України





ГЕРБ

Наш герб — тризуб,
Це воля, слава й сила;
Наш герб — тризуб.
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню несемо
Ми людям.

Наталія Іванівна Поклад,
літературне ім'я Наталка Поклад,
українська поетеса, публіцист, педагог, громадська діячка.

Рекорди із гербом України



Найбільший тризуб, вишитий стрічками на сітці



Цей рекорд встановили в Умані на Черкащині у 2019 році під час ШіДі РіДі Fest. На сітці атласними стрічками уманчани та гості міста вишили державний герб України “Героям слава”. Він має 8 м у висоту і 6 м у ширину, загальна площа зображення — 48 кв.м. Для встановлення цього рекорду використали понад 1000 м синіх і жовтих атласних стрічок.

Найбільший тризуб з кущів самшиту

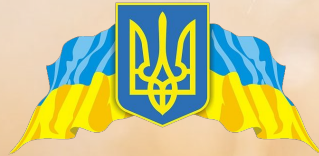
Самшит — це вічнозелений кущ, його листочки щільно розташовані один біля одного. Він добре приживається і росте до 700 років. А на Дніпропетровщині в селі Могилів вирішили посадити ці кущі в формі нашого українського герба! І вийшов рекорд — найбільший тризуб України з вічнозелених кущів самшиту розміром 16x26 м. Загалом було висаджено майже 600 саджанців. Цей рекорд встановили у 2019 році.





Рекорди із гербом України

Найбільший герб з граніту



В селищі **Чорнобай (Черкащина)** на Пагорбі Слави у **2018 році** встановили гранітний монумент українського герба. Його висота 317 см, а ширина — 227 см. Висота постаменту — 460 см. І навіть у гранітній інтерпретації в національному тризубі України читається слово “воля”.

Тризуб України з найбільшої кількості троянд

На міжнародній виставці “Агро-2018”, яка проходила в столиці, учасники з **Київщини** встановили квітковий рекорд — створили державний герб України із 1840 живих жовтих троянд. Над конструкцією працювали 8 дівчат всю ніч перед виставкою. А щоб тризуб України виглядав свіжим весь день, квіти бризкали водою кожні 20 хвилин.

Розміри українського герба сягнули 167x105 см, а всієї конструкції — 210x190 см.



Рекорди із гербом України



Зображення тризуба України з найбільшої кількості людей



У Вінниці у 2015 році студенти місцевих університетів вишикувались у формі тризуба України розміром 85x45 м. Кожного учасника акції зареєстрували, щоб зафіксувати рекорд. Загалом в цьому дійстві було залучено 1593 студенти, більшість були одягнені у вишиванки та із прапором в руках. Так на стадіоні місцевого медичного коледжу проходив патріотичний флешмоб “Єдина країна”.

Найбільший Державний Герб України висіяли із гірчиці

Це найбільший герб України, створений на полі. Поле — пшеничне, а сам герб висіяний гірчицею. Тризуб “засіяли” на полі біля села Серединка на Вінниччині напередодні Дня Незалежності у 2021 році.

Його розмір: 572 метри у ширину та 1140 — у довжину. Гірчицю посіяли точковим методом там, де раніше змолотили пшеницю. Крім того, 140 жителів селища прийшли на поле та вишукувалися у цифру 30.



Рекорди із гербом України



Найбільший Державний Герб України



У травні 2014 року на готелі “Парус” в Дніпрі фанати футбольного клубу “Дніпро” намалювали найбільший в Україні герб країни.

Найсолодший Державний Герб України

У вересні 2016 року в Дніпрі 6 тис. спеціально зварених карамельок склали в великий Герб країни, і найсолодша емблема знову таки потрапила в Книгу рекордів України (висота Герба склала 3,9 м, ширина — 2,6 м). Для приготування карамельній майстрині Олені Губайдуліній знадобилося 60 кг цукру і тиждень часу.



Велетенський тризуб із танків та БМП — рекорд від Збройних сил України!



Будинок з тризубом

Цей будинок з тризубом розташований у затишному районі Вільмерсдорф в Берліні. Поява нетипового для Берліна зображення пов'язана із роботою тут пресбюро ОУН з початку 1930-х років. Саме це приміщення було надано у розпорядження керівника ОУН полковника Євгена Коновальця лідером УНДО послом Д.Левицьким. Так у 1931 році на фронтоні будинку з'явилося рельєфне зображення тризуба, стилізоване згідно з метою організації — в центр символу було поставлено меч.



Будинок став центром українського політичного життя. Пресслужба регулярно друкувала бюлетені німецькою та українською мовами. Завдяки ініціативі Є.Коновальця, який часто відвідував бюро, видавані пресслужбою бюлетені приймалися дипломатичними представництвами та німецькими державними організаціями.

Символічно, що тризуб витримав жорстоку битву за місто навесні 1945 року і вцілів за совєтської окупації. Його можна і зараз побачити у відбудованому Берліні за адресою Heidelbergergl. 1, S-Bahn Heidelbergergl. Platz.



Велетенський тризуб у Луцьку

У 2022 році у Луцьку вуличний художник **Андрій Присяжнюк** оновив патріотичний мурал із зображенням герба, який створив у 2015 році. Мурал знаходиться на проспекті Волі на стіні будинку, який виходить до скверу навпроти школи №4. На зображенні — стилізований великий тризуб на синьому фоні. Також до тризуба додали квіти червоного, синього та білого кольорів. Оновлений мурал виглядає значно яскравіше, ніж перша версія, та привертає до себе увагу перехожих.

“Тризуб я мав перемалювати ще минулого року, однак, тоді не вдалося. Ескізи я робив вже після 24 лютого і мав декілька варіантів. Фінальну ілюстрацію обрав, відштовхуючись від конструкції будівлі. Працював я близько місяця. Насправді це більше, ніж потрібно. Важко мені ця робота далася”, — зазначив Андрій.





У Нью-Йорку на розі Першої авеню та 14-ї вулиці (Мангеттен) з'явився мурал на підтримку України. Автором стінопису є художник Сашко Даниленко. Зображення — стилізований тризуб, у який вписано знакові місця “Великого яблука” (Статуя Свободи, Крайслер-білдінг і Емпайр-стейт-білдінг).



NY ❤️ UA

Проект
запустили
спільно з
організацією
Razom for
Ukraine.

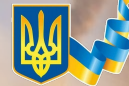


SEATTLE ❤️ UKRAINE

“Маю надію, що це буде початок серії муралів по інших містах, де існує потужний рух підтримки України. Наступний на черзі — рідний Сіетл”, — сказав Сашко Даниленко.

Цей зворушливий мурал з'явився на стіні Литовської військової академії у **Вільнюсі**. Автор стінопису Linas Kaziuolis створив його на знак солідарності з Україною. На ньому зображені жінка та чоловік, а також тризуб. А надихнула його на створення муралу світлина документального фотографа, який зафіксував **момент прощання українського військового із коханою**. Також художник Лінас Казюліоніс закликав допомагати Україні, роблячи для цього все

можливе.



У Хмельницькому у 2021 році з'явився новий мурал. Його намалювали на стіні новобудови в мікрорайоні Озерна. Стінопис знаходиться на вулиці Січових Стрільців. Мурал зображує національні символи України — тризуб та синьо-жовтий прапор, а також народні символи — колоски та ягоди калини.



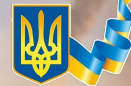
НАШ ГЕРБ-ТРИЗУБ

Наш Герб-тризуб — це символ України
І незалежності впродовж віків!
Це символ волі, вільної людини
І передався він нам від дідів
І прадідів, що волю боронили
Й сміливо за свободу йшли у бій.
Вони Вітчизну, як і ми, любили
І мали в цьому світі голос свій,
Традиції і Прапор, Герб і слово
Гімн урочистий свій несли у світ!
І працювати вміли всі чудово,
І це у нашій серці з юних літ!

Надія Красоткіна,
українська поетеса та педагог.



Цікавий факт



про Український тризуб

У головному храмі католицького світу — соборі святого Петра у Ватикані — є вітвар святого Еразма. Він прикрашений мозаїчними зображеннями св. князя Володимира, св. княгині Ольги та символу державності України (зображення українського герба — Тризуба). Вітвар розташований за статуєю святого Петра і є особливим місцем, де відбувається таїнство сповіді.



Цікавий факт про Український тризуб



Український тризуб присутній на гербах італійської армії. Їхнім підрозділам дозволено додавати до своїх гербів символи території, де була отримана медаль за військову доблесть. Під час Другої світової війни 8-а Армія Італії була направлена в Радянський Союз, на територію України. Хоча тут її практично знищили, деякі все ж повернулися додому. Було сформовано нове військо, якому дозволили додати український тризуб на свої герби, як символ того, що на цій території ними була отримана медаль за доблесть.



ЩО ПРИХОВУЄ ТРИЗУБ? | Отака Історія



5

ФАКТІВ ПРО ТРИЗУБ





“НАШ ГЕРБ. Українські символи від княжих часів до сьогодні”

Автори: Андрій Гречило та Богдан Завітій

У цьому 400-сторінковому альбомі — понад 700 ілюстрацій із більш ніж 50 музеїв, архівів і бібліотек України та світу. Про наш герб — ніби простий, але досі загадковий.





**Не стільки важливо, що тризуб
означає як знак, скільки те, що він
є символом давності нашої
держави. Тризуб передусім
є знаком, який нас пов'язує
з Київською Руссю.**



Богдан Завітій,

історик, дослідник. Автор публікацій науково-популярного характеру, а також співавтор книжки “Наш герб. Українські символи від княжих часів до сьогодення”.

Фотодокументальна виставка “Символ твоєї свободи. 100 років Державного Герба України”



У серпні 2018 року Інститут національної пам'яті у співпраці з видавництвом “Родовід” відкрили фотодокументальну виставку “Символ твоєї свободи. 100 років Державного Герба України” — ґрунтовну і всебічну наукову розповідь про символи України, про історію Державного Герба України та людей, причетних до його створення.

Тут можна побачити зображення Тризуба в інтерпретації Василя Кричевського, Георгія Нарбута, Павла Ковжуна Роберта Лісовського, Миколи Битинського, Ніла Хасевича, Святослава Гординського, Андрія Гречила, Івана Турецького, Олексія Кохана та ін.



Український Тризуб замінив радянський герб на монументі “Батьківщина-мати”

На початку лютого 2018 року було оголошено про плани проведення декомунізації монумента, в ході якої радянський герб на пам’ятнику буде змінено чи то зрізанням, чи то накладанням.

У травні 2023 року розпочалася початкова стадія процесу заміни радянського герба на тризуб. Радянський герб на монументі “Батьківщина-Мати” має бути демонтований, тож готується проектна документація, щоб зрозуміти, у який спосіб і як краще його знімати, які роботи там мають бути проведені.

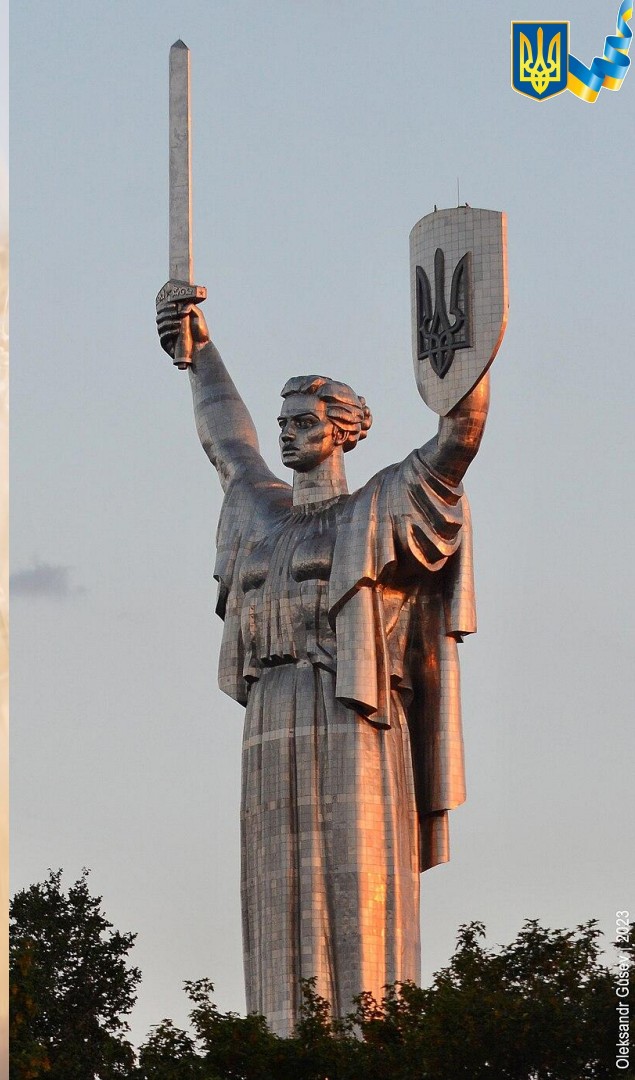
13 липня 2023 року українська влада офіційно дозволила декомунізацію скульптури. На щиті замість герба колишнього Радянського Союзу мав з’явитися тризуб.

Розмір Тризуба — 4,5 на 7,5 метрів, а вага майже така, як і попереднього герба — понад 400 або близько 500 кілограмів.

30 липня 2023 року герб СРСР з монумента було частково демонтовано, його повний демонтаж було завершено 1 серпня.

6 серпня на монумент було встановлено тризуб.

*Монумент “Батьківщина-мати”, Київ, вул. Лаврська, 27.
Автор монументу — скульптор В.З.Бородай (1917—2010).*





1 листопада 2018 року, у Львові на розі вулиць Листопадового чину та Івана Огієнка урочисто відкрили та освятили пам'ятник, створений до 100-річчя проголошення Західноукраїнської Народної Республіки. Архітектори цього пам'ятника розповіли, що дві руки, які виходять із піраміди й тримають тризуб — символізують боротьбу української нації за нашу незалежність і державу. Одна рука означає політичну волю, а друга — мілітарну.

У 2023 році у Запоріжжі встановили меморіальний знак українського тризуба до дня Державного Герба.



У 2024 році на Київщині у Бучанській громаді встановили 5-ти метровий тризуб за ініціативи Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного.



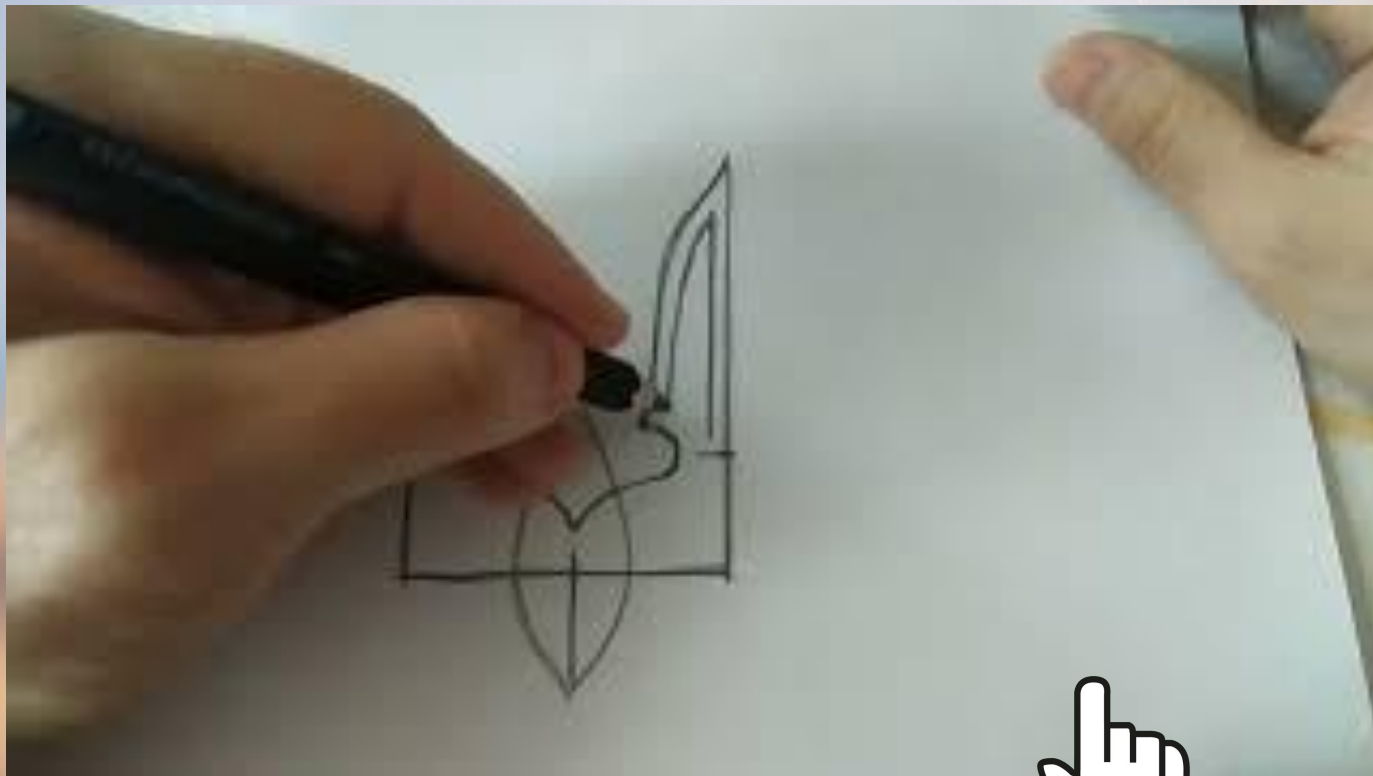
**Зчіпка “20 років із часу затвердження
Державного Прапора України,
Державного Герба України і Державного
Гімну України” із 2 марок: “Державний
Прапор України”, “Державний Герб
України”.
2012 рік**



**Марка Укрпошти
“Перша річниця
незалежності України.
Державний Герб та
Державний Прапор
України”.
1992 рік**

**21 січня 2022 року,
до Дня Соборності
України, Укрпошта
випустила поштову
марку із зображенням
Малого Державного
Герба України —
тризуба.**

Як малювати Герб України





Тризуб об'єднує українських патріотів, які сьогодні захищають наш суверенітет і територіальну цілісність України.

Для українців у всьому світі Тризуб символізує зв'язок із Батьківщиною.



Перелік використаних джерел



- https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BD%D1%8C_%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B3%D0%B5%D1%80%D0%B1%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
- https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B1_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
- <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/znachennja-ta-pohodzhennja-ukrajinskogo-trizuba/>
- <https://www.unian.ua/society/derzhavniy-gerb-ukrajini-shcho-oznachaye-trizub-yogo-znachennya-novini-ukrajini-11322275.html>
- <https://cultura.mkrada.gov.ua/fakti-pro-derzhavniy-gerb-ukrayini/>
- <https://armyinform.com.ua/2020/02/19/sogodni-den-derzhavnogo-gerba-5-czikavyh-faktiv-pro-ukrayinskyj-symvol/>
- <https://bilyayivka.city/articles/65601/tri-cikavih-faktiv-pro-ukrainskij-gerb-yaki-varto-znati-bilyaivcyam-19-grudnya-richnicya-zatverdzhennya>
- <https://rodovid.net/product/233/nash-herb-ukrayinski-symvoly-vid-kniazhykh-chasiv-do-sohodennia-pdf-fajil/>
- <https://armyinform.com.ua/2021/08/20/najbilshyj-tryzub-ukrayiny-na-vinnychyni-vstanovyly-nacjonalnyj-rekord/>
- https://www.facebook.com/history.diaspora/photos/a.516538005518814/1017345842104692/?paipv=0&eav=AfbQZYtG_ATwwV5109Guc0qL GgzGeoCayfoNOM--UzUrACgtSVp9P6eisV4_IAbfhSk&_rdr
- <https://espresso.tv/do-dnya-sobornosti-ukrposhta-vipustila-marku-z-gerbom-ukraini>
- https://ty-vdoma.blogspot.com/2014/11/blog-post_14.html
- https://krasotkina.com/%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%88%D1%96/%D0%9D%D0%B0%D1%88%20%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%B1-%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B7%D1%83%D0%B1.html#google_vignette
- <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2766153-ukrainskij-trizub-ozdoba-pitomenna-ne-zapozicena.html>
- [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0_%D0%BD%D0%B0%D0%B4_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8_%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B8_\(%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0_%D0%BD%D0%B0%D0%B4_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8_%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B8_(%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8))